

dat zondige menschen steeds onder zulk een hoogspanning kunnen leven? En steeds blijmoedig kunnen zijn, geen aanvechtingen schijnen te hebben?

Natuurlijk is een eerste voorwaarde voor een blijmoedig Christendom het beleven van zijn geloof met de daad (o.a. ook door te herstellen wat te herstellen valt: denk aan Zacheus), het dicht leven bij God. En dat is een voortdurende eisch en nagestreefde praktijk der Oxforders. Daarin schat ik deze menschen zeer hoog; daarin zijn ze vele kerkelijke Christenen ter beschaming. Maar dan nog...

We lezen veel van overgave aan Christus en de kracht van Christus, niet van het Kruis van Christus en Zijn plaatsbepalend lijden. Ik had hierin graag meer helderheid gewild. Dr H. B. L. Vos zegt in het Handelsblad, dat het Oxford House in Bethnal Green, Londen, „religieus-sociaal, ietwat Christelijk georiënteerd“ is.

De Oxford-Groep-Beweging is interkerkelijk, of liever buiten-kerkelijk, niet anti-kerkelijk. Bisschoppen van de Anglicaansche Kerk en predikanten der Non-Conformisten spreken er met lof over. Hier en daar lezen we van bijbelstudie. Een enkelen keer van een speciaal dienst voor de Oxforders.

Is de beweging bevorderlijk of gevaarlijk voor de Kerk? Als er menschen waarlijk voor Christus gewonnen worden is dat natuurlijk winst voor de Kerk. Maar er zijn er, die in de „house-parties“ een gevaar zien voor de Kerk; ze vrezen dat deze voor de deelnemers de plaats van de Kerk zullen innemen.

De Kerk is onder Gods bestel, middellijkerwijs, de voedster van het leven des geloofs. Buiten de Kerk verarmt en verschrompelt het. Zij is „ons aller Moeder“. Ga daarom uit om te trachten de menschen te brengen tot Christus; en dan ook naar de Kerk. Dikwijls zal dat vanzelf wel volgen. In elk geval: de Oxford-Groep-Beweging bemoeit zich met de Kerk als instituut niet rechtstreeks. En met het verschil tusschen de Kerken ook niet.

Trouwens deze beweging heeft zich, tenminste tot voor zeer korten tijd, gehouden buiten alle kwesties op politiek, sociaal en cultureel gebied. Haar kracht lag in de sfeer der oorspronkelijke, persoonlijke geestelijke ervaringen en der elementaire moraliteit.

Nu echter komt er tijding uit Amerika, dat er een streven in de beweging openbaar wordt om de consequenties van een levend Christendom ook door te denken voor en praktisch te verwezenlijken in de brandende kwesties op de genoemde terreinen.

Dit moest inderdaad wel haast komen. Hoe kan men zich er midden in deze gecompliceerde maatschappij op den duur buiten houden? Maar dan krijgt men ook noodwendig gedeeldheid, evenals na den eersten tijd der Christelijke Kerk, zodra men zich met culturele en andere vragen ging bemoeien.

Mijn eindindruk is, dat dit boek, dat „Alleen voor Zondaren“, en dus voor ons allen geschreven is, ons veel heeft te zeggen; dat de Oxford-Groep-Beweging ons veel heeft te zeggen. Moge ze ons aansporen om ons opnieuw te plaatsen voor den absoluten eisch Gods, den eisch tot algeheele zelf-

overgave, tot het beleven van ons geloof, tot het biddend openstellen van ons zijn en bestaan voor de werking en de leiding van Zijn Geest, tot een liefdevol werken ook voor des naasten tijdelijk en eenwig welzijn. Door zijn kracht en uit louter genade, die is „Alleen voor Zondaren“: immers Christus is gekomen om te roepen niet rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

J. VELDKAMP.

## UIT DE HISTORIE

Te Zwolle.

De gemeente te Zwolle was een van de oudste gemeenten der Christelijke Gereformeerde Kerk, door den dienst van Ds Hendrik de Cock op 11 Juni 1835 gesticht. Ze had dezen vader der Afscheiding als een misdadiger naar de gevangenis zien voeren en voor den rechter zien staan, omdat hij buiten de muren der officiële Kerk, aan meer dan negentien menschen tegelijk Gods Woord had verkondigd.

Later had zij het voorrecht gehad, achtereenvolgens door een reeks achtenswaardige en bekwaame leeraren te worden bediend, n.l. H. A. de Vos (1843-46), B. Fijnebuik (44-45), C. G. de Moen (46-48), D. Postma (49-58), H. Beuker (62-64) en H. Vissink (65-69).

Maar Zwolle was ook een der eerste plaatsen geweest, waar een deel der gemeente zich „afscheide van de Afscheiding“ en als Gereformeerde Gemeente onder het Kruis tegen de aanvraag om vrijheid protesteerde.

Haar eerste leeraar was Ds W. W. Smitt, bijgenaamd „luitenant“ Smitt, omdat hij luitenant bij de schutterij was geweest. Hij diende haar van 1841-46. Na hem kwam Ds D. Klinkert (50-64). Deze werd opgevolgd door Ds R. Veldman (64-69).

Jarenlang bestonden er zoo in Overijssels hoofdstad twee gemeenten uit de Scheiding. En toen in 1866 de predikant der kruisgemeente door de Synode geschorst werd, waren er zelfs drie: die der Afscheiden in de Nieuwstraat; die der Kruisgezinden in de Goudsteeg (voorzoover zij zich n.l. om de kwestie-Veldman hadden losgemaakt uit het kerkverband), en de in het kerkverband geblevenen, die op de Wal vergaderden, en daarom „Wal“-denzen werden genoemd.

Dit duurde tot 1869, toen deze drie gemeenten samensmolten.

De aldus vereenigde gemeente vond sinds 1869 een getrouw en tactvol leidsman in Ds N. H. Dosker. Maar toen deze in Februari 1873 een beroep ontving naar Grand Rapids in Noord-Amerika, meende hij dit, ondanks alle bewijzen van aanhankelijkheid en liefde der Zwolsche gemeente, en hoewel niet zonder strijd, te moeten aannemen. In zijn plaats werd toen met 133 van de 141 stemmen onze Kamper leeraar beroepen.

Gispen was hier geen vreemde. Een zestiental jaren terug, bij gelegenheid van de Algemeene Vergadering der Gereformeerde Kerk onder het Kruis, had hij te Zwolle met sommigen al kennis

gemaakt, en voorts had hij er meermalen gepreekt. Daarbij had hij nu een negental jaren in het naburige Kampen gestaan, zoodat de geruchten van zijn dienst, de goede zoowel als de kwade, te Zwolle niet onbekend waren.

Vóór ruim negen jaren had men er Gispen ook al begeerd. Maar destijds vond hij geen vrijmoedigheid om naar Zwolle te gaan. Thans echter voelde hij er zich zóó heengegroeid, dat het hem onmogelijk was deze roeping af te slaan. En zijn aannemen van het beroep maakte Dosker het afscheid, waarbij ook Gispen tegenwoordig was, gemakkelijker.

Aangezien evenwel het tractement niet toereikend was, beloofden eenige Zwolsche vrienden hem f200 's jaars, die hem ook geregeld ter hand werden gesteld. Toch vond hij dit steeds onaangenaam. Liever zag hij, dat die som hem door de gemeente werd uitbetaald. En toen hij in 1878 voor het beroep naar Leiden bedankt had, besloot de kerkeraad daarom die f200 voor eigen rekening te nemen.

Maar om terug te keeren tot 1873: met een treffend en hartelijk woord over Filippenzen 2:29 werd de nieuwe leeraar op Zondag 11 Mei 's morgens door docent Helenius de Cock bij de gemeente ingeleid; waarna de bevestigde 's avonds zijn dienstwerk te Zwolle aanvaardde met een woord uit het hooge priesterlijk gebed, Johannes 17:17b. Daarbij kon hij niet nalaten te bekennen, dat de veranderde kerkelijke toestanden hem naar hier hadden getrokken. Wat vroeger in deze stad verschoord lag, was thans immers gebeeld, zoodat de drie gemeenten niet meer drie waren, maar één. En met het oog op zijn eigen kerkelijke loopbaan kon hij beter dan anderen zich één gevoelen met allen. Hij verklaarde dan ook allen toe te behooren en gekomen te zijn met de bede in het hart, om allen ten zegen te zijn.

Van huis uit een „Kruisgezinde“ bleek hij hier metterdaad de rechte man op de rechte plaats te zijn, om de eenheid der onderscheidene groepen in de gemeente te bevestigen. En door die eenheid werd haar aanzien naar buiten verhoogd. Steeds meerderden kwamen onder Gispen's prediking met haar samen. In de Nederduitsch Hervormde Gemeente was Ds J. Vermeer destijds de eenige orthodoxe predikant. Preekte hij niet, dan trokken zijn volgelingen in groote scharen naar de „afgescheiden“ kerk. Ook wel aanzienlijke Hervormden. Zelfs mevrouw Groen van Prinsterer, als zij bij den Commissaris des Konings logeerde, kerkte wel bij Gispen. Dat liet hem zeer streelde, laat zich verstaan.

Trouwens, hoezeer ook op eigen kerkelijk standpunt onwrikbaar vaststaande, wees hij de geloofsgemeenschap met hen, die een ander standpunt innamen, nooit af. Met zijn drie orthodoxe collega's, den Hervormden Vermeer, den Waalschen Daubanton en den Lutherschen Schröder vormde hij een gezelschap, waar de vragen van den dag en de pas verschenen boeken besproken werden. Ook hield hij jaar op jaar in de Groote Kerk met hen de Week der Gebeden.

De gewoonte, reeds tijdens Dosker bestaande, om Hervormde geloovigen als gasten aan het Heilig Avondmaal toe te laten, werd onder Gispen bestendigd. Ook vond de kerkeraad goed, dat ge-

en leven verloren. Ook in Zach. 11:14 wil men een zinspeling zien op een bepaalde historische gebeurtenis, n.l. het optreden van Pekah, den zoon van Remalja, onder wien de verhouding tot Juda, die tevoren van nogal vriendschappelijke aard was, geheel verslechterde (vgl. 2 Kon. 15:37; Jes. 7:1 v.v.); maar de bewoordingen zijn hier zoo algemeen dat het onmogelijk is daarin de aanwijzing van een bepaald feit te zien, waaraan men dan weer met goeden grond de dateering zou kunnen oriënteren. Ten slotte wil men ook Zach. 13:7 laten slaan op een van de Judeesche koningen uit de periode vlak voor Jeruzalems ondergang, b.v. Joahas of Jojachin, maar, daargelaten nog dat de Heere Jezus deze plaats op zichzelf toepast (Matth. 26:31; Mark. 14:27), zijn ook hier de bewoordingen alweer niet van dien aard dat men aan een bepaald koning zou moeten denken (die dan wellicht weer als type van Christus zou kunnen worden gezien).

De slotsom waartoe wij komen is dus, dat er waarlijk geen reden is om Zach. 9-14 of Zach. 9-11 in den tijd vóór de ballingschap te stellen. Wij moeten dus Zach. 10:9 verstaan als een profetie die nà de ballingschap gegeven is. Staat dan Ds Berkhoff met zijn beroep op deze plaats niet buitengewoon sterk? Als er nà de ballingschap nog sprake is van een toekomstige verstrooiing onder de volken, moet deze wel de verstrooiing zijn, die nà het jaar 70 van onze jaartelling heeft plaats gehad en waarin de Joden tegenwoordig nog verkeeren; en als er na de aankondiging van die verstrooiing sprake is van een „wederkeeren“, dan moet deze terugkeer toch wel te verstaan zijn van een toekomstigen terugkeer, dien wij tegen het einde der dagen te wachten hebben?

Wanneer we de woorden van den tekst nauwkeurig beschouwen, zullen we zien, dat het beroep van Ds Berkhoff daarop alleen maar schijnbaar sterk is, doch in werkelijkheid volslagen ongegrond.

## POPULAIR-WETEN - SCHAPPELIJKE SCHETSEN

Het Chillasme en het Oude Testament.

LII.

Zacharia 9-14.

In de eerste plaats meent men, dat uit Zach. 9:1 zou moeten volgen dat het Syrische rijk van Damascus, waarmede Israël zooveel te strijden heeft gehad (vgl. 1 Kon. 20, 22; 2 Kon. 6-8, 13), ten tijde van deze profetie nog bestond; en daar aan dit Syrische rijk in 732 voor Chr. door den Assyrischen koning Tiglath-Pileser IV een einde is gemaakt, zou dit een aanwijzing zijn dat deze profetie nog van vóór dit jaar zou moeten dagteekenen. Deze gevolgtrekking is echter totaal onjuist: want de stad Damascus is ook na den ondergang van het Syrische rijk blijven bestaan; Jeremia heeft nog eene profetie tegen Damascus bevat geen aanleiding om dit hoofdstuk vóór 732 te dateeren.

In de tweede plaats wijst men er op, dat in Zach. 9-14 verschillende malen van Israël, Jozef of Efraïm naast Juda wordt melding gemaakt; en men leidt daaruit af dat deze hoofdstukken (althans 9-11) van vóór den ondergang van het Tienstammenrijk in 722 voor Chr. moeten dagteekenen. Maar ook deze conclusie is geheel onjuist: de plaatsen waar Israël, Jozef of Efraïm worden genoemd (9:10, 13; 10:6; 11:14) geven op zichzelf niet den minsten grond om te denken dat het Tienstammenrijk toen nog bestond, en het enkele feit dat deze namen naast Juda of Jeruzalem voorkomen, bewijst niets voor het nog bestaan van de beide rijken; in de overige Oud-

Testamentische boeken die zonder twijfel uit den tijd nà den ondergang van het Tienstammenrijk dagteekenen, vindt men datzelfde herhaaldelijk: zoo, om hiernede te beginnen, in Zacharia's eerste gedeelte (8:13); en verder ook bij Jeremia, Ezechiël, Zefanja, in de Klaagliederen, Daniël, Malachi, en in de historische boeken Kronieken (ook in de gedeelten die op den tijd na den ondergang van het Tienstammenrijk betrekking hebben), Ezra en Nehemia.

In de derde plaats houdt men de vermelding van de terafim in Zach. 10:2 en van de afgoden in Zach. 13:2 voor bewijzen van de vóór-exilische herkomst der hoofdstukken — doch men heeft geen recht om te beweren dat het Jodendom nà de ballingschap geheel en al vrij zou geweest zijn van afgoderij; men denke slechts aan de huwelijken met heidensche vrouwen, waarvan in Ezra 9:1, 2 wordt gewag gemaakt, en de gevolgen die zoo iets moet gehad hebben.

In de vierde plaats meent men in enkele plaatsen zinspelingen te vinden op historische gebeurtenissen die vóór de ballingschap plaats hadden: Zach. 10:10 en 11:1-3 zouden doen denken aan de wegvoering van een deel der Tien Stammen door Tiglath-Pileser IV in 734 voor Chr. (zie 2 Kon. 15:29); in Zach. 11:8 zouden de „drie herders in één maand afgesneden“ drie koningen uit het laatst van het Tienstammenrijk zijn. Maar de tekst van de bedoelde plaatsen luidt niet zóó, dat men met zekerheid aan eenige bepaalde gebeurtenis moet denken; en de gebeurtenissen die men er in meent aangeduid te vinden komen met de woorden van den tekst niet overeen: zoo zou de bovenbedoelde wegvoering van een deel der Tien Stammen in 10:10 als een gebeurtenis in het verleden moeten worden gezien, terwijl ze in 11:1-3 nog als toekomstig zou worden getoekend; en wat 11:8 betreft, is het niet mogelijk drie koningen te vinden, die binnen den tijd van één enkele maand kroon

durende dienst d andere. Naar he gewoont aingen l leden, d nende d hun eig Over en zielk de gem sommig brakend. Zoo moedig: het afs woordig eene m dingen. onderma dingen bestuur, de mus Ik dacht liefden l toekomst mij voor gemeent ongezege te behot een wer baar wa troffen e gesteld, onverget J. E. S gang ik was een die zeid hoop". „O, hoe kracht k is, en l indien l op geen van een gedankt het Eru spraken lijke bed eene va waarin als een dit al v gewekt!

Meerm een geze genoodza van jam dan de voegde e intussche Geen a het echt Juli 1875 genomen. Reeds Om hi de groot schuldig den teks schen tel Had hij zou hij komen, d is, als h in onze zal hen z ging in Ik heb h „vocalisa behoort; tend uit deze oon Goddelijk toevoeg later tijd schriften slechts v mensche hof, wa klinkers als van e op grond komender Goddelijk een nati vaarden? Maar d er zonde hier den strooien". wij het g wij dat d Gods teg ongunst g Het kom